

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

24 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Nadejda Toma,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Elena Cobzac, Anatolie Țurcan,
a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în
Procuratura de Circumscripție Bălți Dubăsari Valeriu, prin care se solicită casarea
deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 octombrie 2017, în cauza
penală în privința lui

Sîrbu Vasili XXXXX,

*născut la XXXXXX, originar din s. XXXXX, r-nul XXXXXX,
or. XXXXXX, str. XXXX, nr. XX*

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 03 iunie 2015 - până la 11 mai 2016 (instanța de fond);*
- 2. de la 16 iunie 2016-până la 25 octombrie 2017 (instanța de apel);*
- 3. de la 12 ianuarie 2018 - până la 24 aprilie 2018; (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹⁾ Cod de procedură penală
legal executată.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Dondușeni din 11 mai 2016, Sîrbu Vasili a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, pe motiv că fapta incriminată nu întrunește elementele infracțiunii.

2. De către organul de urmărire penală Sîrbu Vasili a fost învinuit de faptul că la începutul lunii octombrie 2003 aflându-se în or. Dondușeni s-a întâlnit ocazional cu Covalciuc Alexei unde urmărind scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a mijloacelor bănești de la ultimul l-a convins pe acesta să-i împrumute o sumă de bani pentru procurarea unui autobuz.

Ulterior la 10 octombrie 2003 în vederea realizării scopului său criminal, s-a deplasat în mun. Chișinău unde abuzând de încrederea lui Covalciuc A., înșelându-l prin multiple promisiuni că în scurt timp îi va restitui banii a primit de la acesta XXXXX dolari SUA, echivalentul a XXXXX lei. La 08 noiembrie 2003 Sîrbu Vasili sub pretextul necesității perfectării documentelor pe autobuzul de model „XXXXXXX” cu n/î XXXXXXX, a mai primit de la Covalciuc Alexei suma de XXXX dolari SUA, echivalentul a XXXXXX lei.

După primirea banilor Sîrbu Vasili evita orice contact cu Covalciuc Alexei eschivându-se pe parcursul unei perioade îndelungate de la restituirea banilor

dobândiți prin înșelăciune.

3. Nefiind de acord cu soluția instanței de fond a declarat apel procurorul, care invocând ilegalitatea sentinței a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de condamnare conform învinuirii formulate la 8 ani închisoare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții legate de activitatea de gestionare a banilor pe un termen de 3 ani.

În argumentarea soluției solicitate s-au invocat următoarele:

- probele prezentate de acuzare au fost greșit apreciate;
- instanța de fond și-a bazat hotărârea doar pe declarațiile inculpatului, care urmau a fi apreciate critic deoarece au fost făcute cu scop de a se eschiva de la răspundere penală;

- instanța nu a luat în considerație comportamentul inculpatului, care după ce a primit banii s-a eschivat și a plecat peste hotare revenind în țară abia după decesul părții vătămate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 octombrie 2017 apelul declarat a fost respins ca nefondat.

5. Instanța de apel a concluzionat că, prima instanță corect a constatat circumstanțele de fapt și de drept, just a apreciat probele prezentate și a pronunțat o sentință legală și întemeiată.

Astfel, instanța de apel a conchis că partea acuzării nu a prezentat suficiente probe obiective, veridice și concludente ce ar demonstra vinovăția inculpatului Sîrbu V. în săvârșirea infracțiunii imputate.

Colegiul penal a menționat, că instanța de fond just a concluzionat, că în acțiunile lui Sîrbu V. nu s-au constatat elementele infracțiunii de escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari, după cum a fost adusă învinuirea, dat fiind că s-a stabilit cu certitudine faptul, că Sîrbu V. n-a acționat prin înșelăciune, or atât Sîrbu V. cât și Covalciuc A. intenționau, conform tranzacției încheiate la 10.10.2004, de a deschide o afacere împreună pentru a transporta pasageri cu autobuzul procurat, fiind astfel parteneri de afaceri.

6. Împotriva deciziei pronunțate de instanța de apel a declarat recurs ordinar procurorul, care invocând temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei contestate cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată, argumentând:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar hotărârea contestată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;

- faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită;
- probele prezentate de acuzare au fost neglijate și nu au fost apreciate la justa valoare;

- instanțele de fond nu au analizat și nu au luat în considerație comportamentul inculpatului, care după ce a primit banii s-a eschivat și a plecat peste hotare revenind în țară abia după decesul părții vătămate.

7. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi procesuale obligatorii, nu au fost respectate întocmai la judecarea apelului.

Drept temei pentru recursuri s-a invocat art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept în cazul când decizia contestată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Sub acest aspect, se constată, că argumentele invocate de procuror în recursul declarat își găsesc reflectare în starea reală a lucrurilor statuate în cauză, inclusiv sub aspectul că judecând apelul, instanța de judecată nu a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și nu s-a pronunțat argumentat asupra tuturor probelor prezentate de partea acuzării, lăsând fără careva apreciere depozițiile succesorului părții vătămate Covalciuc Diana, care a confirmat că tatăl său, Covalciuc Alexei i-a transmis inculpatului suma de bani indicată în recipise cu titlu de împrumut. După ce a primit banii, inculpatul la scurt timp a început să se eschiveze de la întâlnirile cu tatăl său, nu răspundea la telefon, după care în general a plecat din țară și a revenit doar după decesul părții vătămate (f.d.37 - 39,

vol. II).

Totodată, instanța nu s-a pronunțat și asupra depozițiilor martorului Diulgher Vladimir, care a confirmat, că cunoaște din spusele lui Dragnea I., că Sîrbu V. a achitat suma de XXXX dolari pentru autobuz. Ulterior Sîrbu V. i-a restituit lui Dragnea I. autobuzul, și ultimul i-a întors XXXXX dolari, iar diferența a fost oprită pentru uzura autocarului (f.d.29-36, vol. I).

Astfel, lecturând decizia contestată, se atestă că concluzia instanței de apel precum că din declarațiile martorilor și succesoriului părții vătămate „reiese că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii incriminate, iar între părți au existat relații civile” este pripită, or depozițiile martorilor nominalizați și a succesoriului părții vătămate nu au fost analizate în cumul cu declarațiile inculpatului, care a confirmat că a primit de la Covalciuc A. bani pentru a procura un autobuz, însă afacerea pe care a inițiat-o privind transportul de pasageri nu a mers, astfel că a restituit unitatea de transport proprietarului Dragnea I., care la rândul său i-a întors o parte din bani și anume XXXXX dolari.

Concluzia instanței de fond, care a fost menținută și prin decizia instanței de apel referitor la faptul că „Primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat. Iar în speță nu a fost demonstrat faptul că inculpatul a avut intenția în momentul transmiterii banilor și nici mai pe urmă de a dobândi ilicit banii de la Covalciuc A.” la fel este pripită, or instanțele de fond nu au luat în considerație, că delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil se face luându-se în considerație două aspecte importate: atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunurilor și prezența, disponibilității efective ale făptuitorului de a-și executa angajamentele, or limita între relațiile civile și o escrocherie este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna-credință a părților, iar în cazul escrocheriei prin abuz de încredere și înșelăciune.

Totodată, instanțele de fond nu au luat în considerație și faptul, că lipsa intenției infracționale la momentul intrării în raporturi juridice civile nu presupune excluderea posibilității trecerii pe parcurs a raporturilor civile în sfera penalului.

Acestea fiind menționate Colegiul relevă, că instanțele de fond ajungând la concluzia că: „între părți au existat relații civile”, nu au analizat acțiunile inculpatului, după primirea banilor de la partea vătămată Covalciuc A., nefiind elucidate mai multe circumstanțe importate pentru justa soluționare a cauzei, și anume: dacă inculpatul susține că a dorit să restituie datoria lui Covalciuc A., care

a fost motivul că Sîrbu V. nu a restituit părții vătămate suma de 5000 dolari, sumă pe care a primit-o de la Dragnea I. la returnarea autobuzului? La fel, nu a fost analizat și apreciat comportamentul lui Sîrbu V., care s-a eschivat de la discuțiile și întâlnirile cu Covalciuc A. și după returnarea autobuzului și primirea banilor de la Dragnea I. a plecat din țară și nu a revenit decât peste 2 luni după decesul părții vătămate, fapt confirmat prin extrasul din Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră din care rezultă, că Sîrbu V. a intrat pe teritoriul R. Moldova la 20.02.2014 (f.d.160, vol. I), probă asupra căreia la fel nu s-a pronunțat instanța de apel.

În continuare, instanța de recurs remarcă, că hotărârile de achitare sunt bazate în mare parte pe declarațiile inculpatului Sîrbu V. prin care acesta a negat că ar fi avut intenția de a însuși banii părții vătămate și a explicat că a plecat peste hotarele R. Moldova pentru a munci și a câștiga bani ca să-i restituie lui Covalciuc A. datoria, însă în susținerea acestei afirmații nu au fost prezentate careva probe, care ar confirma că Sîrbu V. a întreprins vreo acțiune concretă în vederea restituirii măcar parțiale a sumei care a primit-o de la partea vătămată.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel a tras o concluzie pripită privind respingerea apelului, fără a efectua o verificare multilaterală și obiectivă a probelor prezentate de partea acuzării în sprijinul învinuirii și circumstanțelor de fapt ale cauzei.

Generalizând cele menționate mai sus, instanța de recurs constată că, în speță, instanța de apel și-a motivat insuficient decizia pronunțată și aceasta nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar argumentele acuzatorului de stat referitor la faptul că instanța de apel nu a dat o apreciere tuturor probelor administrate în cauză, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, și-au găsit confirmare.

Așadar, Colegiul constată, că la examinarea cauzei, instanța de apel nu a respectat cerințele de judecare a apelului prevăzute în art.414 Cod de procedură penală, precum și nu a ținut cont de dispozițiile art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, prin urmare temeiul invocat de recurent, prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, și anume hotărârea adoptată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, persistă în cauză.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, se casează hotărârea atacată și se dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală, argumentându-și clar concluziile în decizia adoptată.

8. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți Dubăsari Valeriu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui *Sîrbu Vasili* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, pronunțată integral la 24 mai 2018.

Președinte

Nadejda Toma

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Elena Cobzac

Anatolie Țurcan